

МОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СОРТІВ КОНОПЛІ ЗА ЗАГАЛЬНОЮ ТА ТЕХНІЧНОЮ ДОВЖИНОЮ СТЕБЛА

Сучек В.М., аспірант

e-mail: vm.suchek@gmail.com

Подільський державний аграрно-технічний університет

Коноплі є однією з найстародавніших технічних культур. У всьому світі визнано, що вироби з її волокна характеризуються підвищеною міцністю і антистатичними властивостями, які є незамінними для галузі легкої промисловості [1]. Важливими морфологічними ознаками конопель є загальна та технічна довжина їх стебел, оскільки саме вона визначає урожай та вихід довгого волокна [2].

Коноплі, останнім часом, привертають до себе велику увагу, як дослідників, так і виробників. Зацікавленість цією культурою, в першу чергу, полягає в здатності накопичувати велику біологічну масу порівняно з іншими технічними культурами; можливістю виробництва необмеженого різноманіття виробів із унікальними властивостями, здатними задовольнити потреби людства й різних галузей промисловості, а також характеризується здатністю очищувати забруднені території [3].

Саме тому ця культура потребує удосконалення окремих елементів технології вирощування.

Полеві дослідження проведені упродовж 2018–2020 рр. в господарстві ТОВ «КЕН Біотек Україна», що на Хмельниччині. Грунти поля дослідних ділянок – чорноземи опідзолені середньосуглинкові, вміст гумусу становить 3,5%.

Для проведення досліджень використані сорти коноплі посівної (технічної): ЮСО-31, Гляна, Глесія.

Норми висіву для широкорядного способу сівби 45 см – 0,90; 1,20; 1,80 млн./га, для звичайного рядкового способу сівби 15 см – 1,80; 2,40; 3,60 млн./га.

З усіх частин рослини коноплі найбільш цінним є стебло, яке становить близько 60-70% від загальної сухої маси, і саме із нього отримують волокно [4]. Важливим показником культури є довжина стебел. Розрізняють загальну та технічну довжину.

Загальна довжина стебел коноплі – основа їх цінності як волокнистої культури, розміри якої коливаються від 133 до 376 см [2]. Технічна довжина стебла характеризується відстанню від кореневої шийки до початку суцвіття, розміри її можуть сягати від 118 до 303 см [5].

За результатами проведених досліджень в середньому за три роки найбільша загальна довжина стебла була у сорту Глесія – 223,7 см за норми висіву 0,90 млн./га при широкорядному способі сівби. У сортів конопель Гляна та ЮСО 31 вона становила відповідно 221,7 та 220,7 см. Технічна довжина стебла у сортів Глесія, Гляна та ЮСО 31 була 183,3; 180,7; 180,4 см, відповідно.

Збільшення норми висіву насіння до 1,20 млн./га спричиняло зменшення параметрів стебла. Так, загальна та технічна довжина становила у сортів Глесія

– 221,7 і 182,9 см; Гляна – 221,0 і 182,0 см; ЮСО 31 – 219,7 і 181,5 см.

Норма висіву 1,80 млн./га забезпечила найменші значення довжини стебла коноплі. Загальна довжина стебла була у сорту Глесія 220,7 см, у сорту Гляна – 220,0 см, у сорту ЄСО 31 – 218,7 см. Технічна довжина стебла становила відповідно зазначених сортів 182,8; 181,8; 181,1 см.

При звичайному рядковому способі сівби 15 см за норми висіву 1,80 млн./га найбільша загальна довжина стебла була у сорту Глесія 220,7 см, дещо менші значення отримані у сорту Гляна 220,0 см, і у сорту ЮСО 31 показник становив 218,7 см. Технічна довжина стебла у сортів Глесія, Гляна та ЮСО 31 була 182,1; 181,7 та 180,7 см, відповідно.

Норма висіву насіння 2,40 млн./га спричиняла до зменшення розмірів стебла. Загальна та технічна довжина стебла конопель була у сорту Глесія 217,7 та 179,8 см, у сорту Гляна – 217,0 та 179,1 см, у сорту ЮСО 31 – 215,7 та 177,9 см, відповідно.

При збільшенні норми висіву насіння до 3,60 млн./га загальна довжина стебла конопель у сортів Глесія, Гляна та ЮСО 31 зменшилась до 201,7; 202,0 та 200,7 см, а технічна довжина стебла – до 165,2; 165,5; 164,6 см, відповідно.

Список використаної літератури

1. Ляліна Н.П. Алгоритм створення енергозберігаючих технологій одержання інноваційної продукції зі стебел безнаркотичних конопель. *Вестник ХНТУ*. 2015. №2 (53). С. 38–42.
2. Онупрієнко Л.Г. Морфологічні ознаки рослин сучасних високоволокнистих сортів конопель. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2010. №4. С. 85–89.
3. Резвих Н.І. Світовий та вітчизняний досвід використання стебел конопель. *Легка промисловість*. 2010. №2. С. 34–36.
4. Кабанець В.М. Вплив світлових режимів на якість волокна конопель. *Вісник аграрної науки*. 2017. №4. С. 23–27.
5. Мигаль М.Д., Кмець І.Л., Ступак Т.І. Відмінності сортів конопель за морфологічними ознаками і їх використання в селекції. *Наукові праці Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків: зб. наук. праць*. К.: ФОП Корзун Ю.Д., 2013. Вип. 17, Т. II. С. 248–253.